

Базовими цінностями, на яких ґрунтуються усі інші є загальнолюдські, які включають в себе виховання таких основних людських духовно-моральних якостей як: доброта, правда, любов, чесність, гідність, краса, мудрість, справедливість тощо.

Головними завданнями формування духовно-моральних цінностей є:

1. Систематично підвищувати професійну компетентність педагогів з духовно-морального виховання дошкільнят;
2. Виховувати у дітей почуття любові і прихильності до сім'ї, роду та Батьківщини;
3. Розширювати уявлення про культуру, православні свята та народні традиції свого народу;
4. Сприяти формуванню духовно-моральних якостей у процесі встановлення позитивних міжособистісних відносин, таких як: чуйність, товариськість, дружелюбність;
5. Залучати батьків в освітню діяльність по духовно-моральному вихованню дітей [2].

Для реалізації цих завдань необхідно створити умови для духовно-морального розвитку дитини в тісній взаємодії ЗДО з сім'єю [3]. Дуже важливо, щоб моральне становлення дитини передбачало не тільки засвоєння знань та уявлень про норми і правила поведінки, вироблення звички дотримувати ці правила і виховання моральних почуттів, але і відбувалося освоєння, накопичення і збагачення духовного та морального досвіду у всіх аспектах його прояву. Для формування духовного світу дитини потрібен системний підхід. Він передбачає цілісний, ієрархічний, взаємозалежний і відкритий процес залучення дітей до цінностей у їх постійному розвитку й саморозвитку, а також наступність і безперервність.

Одним з основних шляхів формування духовно-моральних цінностей дошкільників є вдосконалення змісту роботи. Вона має пронизувати усі ланки освітнього процесу і, передусім, виховний процес, що є одним з найголовніших напрямків роботи ЗДО й охоплює організацію усієї життєдіяльності дитини. Уточнення й конкретизація змісту роботи щодо формування духовно-моральних цінностей повинна здійснюватися за двома напрямками: відповідно до морально-етичних установ суспільства; відповідно до вікових особливостей і психічних форм їх засвоєння.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей. Київ ; Чернівці : Букрек, 2018. 320 с.
2. Богуш А. М. Принципи народознавчої педагогіки. *Педагогіка і психологія*. 1994. № 2. С. 35.
3. Вашак О. О. Значення педагогіки народознавства в сучасній національній системі виховання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 5. С. 101–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_5_14
4. Ващенко Т. Г. Діагностика моральних цінностей особистості школярів. *Рідна школа*. 1996. № 2. С. 24–25.
5. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич : Коло, 2006. 608 с.

Руслана ВЕЛИЧКО

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ

Заклади освіти, які працюють в режимі активного пошуку, якісно відрізняються від тих, що працюють традиційно. Це наклало певний відбиток на всю систему

управління освітою, вимагаючи технологій, які в сучасних умовах є запорукою ефективного управління закладами освіти та педагогічними кадрами. Технізація педагогічного менеджменту зумовлює пошук інструментів, які можуть бути ефективно застосовані до освітнього та управлінського процесу, сприяють його раціоналізації та оптимізації, усунення тих управлінських форм поведінки, які є неефективними для досягнення очікуваних результатів, і формально реалізують посадові функції керівника закладу освіти. В умовах сучасних викликів нова українська школа потребує лідера, який професійно вирішує завдання загальної середньої освіти, має здатність здійснювати ефективний менеджмент, гнучко реагує на зміни, орієнтований на формування доброго та комфортного освітнього середовища, орієнтований на успішне навчання та професійний менеджмент на засадах гуманізму, демократизму, колегіальності та партнерської взаємодії. Практична підготовка майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах сучасного закладу загальної середньої освіти є надзвичайно актуальною темою. Саме тому сьогодні зростають вимоги та посилюється увага до фахової підготовки майбутніх менеджерів освіти.

Систему підготовки майбутніх керівників закладів освіти досліджували: О. Брюховецька, Н. Василенко, В. Візнюк, Н. Волкова, О. Галус, Н. Глуховська, І. Дарманська, Г. Закорченна, С. Калашнікова, Д. Козлов, Ю. Кузьменко, С. Немченко, Д. Пріма, Н. Сас, А. Светлоусова, І. Чеботарьова, Н. Черненко [2].

Розвитку професійних компетентностей керівника закладу загальної середньої освіти, дослідженню теоретичних основ і механізмів управління закладом освіти присвячені наукові праці О. Боднар, Г. Сльникової, Л. Калініної, Н. Заєць, Н. Клокар, А. Кондратьєвої, В. Крижка, В. Маслова, С. Немченка, О. Отич, В. Радула, В. Сидоренко, Т. Сорочан, Г. Тимошко, А. Уварової. У наукових дослідженнях В. Олійника, М. Кириченка, О. Отич, Т. Сорочан, Н. Клокар, М. Романенка підкреслено важливу роль у теоретичній і практичній підготовці керівників закладів загальної середньої освіти.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти – один із важливих видів навчальної роботи, під час якої студенти набувають виробничі навички і вчаться приймати самостійні рішення у реальних виробничих умовах.

Мета виробничої управлінсько-дослідницької практики – поглиблення змістової, операційно-процесуальної та мотиваційної підготовки магістрантів до практичної діяльності у межах майбутньої професії. Основними завданнями практики вбачаємо подальше поглиблення, закріплення теоретичних знань для всебічного застосування у процесі практичної, наукової, дослідницької та педагогічної діяльності у майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; актуалізацію опорних знань магістрантів зі спеціальних дисциплін, їхню систематизацію, інтеграцію і системне застосування, а також – умінь та навичок, отриманих у термін вивчення спецдисциплін; здійснення експериментальної частини магістерського проекту; формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до інноваційної управлінської діяльності у педагогічній сфері як «нематеріального виробництва»; озброєння майбутніх фахівців уміннями системно-структурного аналізу практичної діяльності; формування досконалого індивідуального професійного стилю роботи майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; стимуляцію інноваційної діяльності із застосуванням щонайновіших здобутків менеджменту педагогічних проєктів; розвиток професійної креативності, прагнень до самовдосконалення майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти [1].

Під час практичної підготовки майбутні керівники закладів загальної середньої освіти користуються нормативно-правовим забезпеченням: закон України «Про вищу освіту»; наказ Міністерства освіти і науки України «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні»; навчальний та робочий плани

за спеціальністю 073 Менеджмент освітньої програми «Менеджмент (Управління навчальним закладом)»; програми практики; інструкції з охорони праці.

Місця і бази практики визначаються договорами, що укладаються між університетом і освітніми установами, умовами контрактів, заявками освітніх установ, власним вибором місця практики студентами. За відсутності договору на проведення практики студент може проходити практику в закладі освіти (в організації), якщо університетом буде отримано лист з проханням направити його саме в цей заклад у відповідні терміни практики.

Практика проходить в закладах освіти усіх форм власності, які здійснюють освітню діяльність. Ці заклади повинні запроваджують передові форми і методи управління та організації освітньої, виховної, просвітницької діяльності, впроваджують сучасні методи навчання, організації праці та управління. Заклади освіти повинні мати колектив висококваліфікованих спеціалістів, які зможуть допомогти майбутнім керівникам закладів загальної середньої освіти набути ділових професійних навичок.

Згідно з вимогами програми виробничої управлінсько-дослідницької практики у майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти формуються такі компетентності: методологічні та нормативні (актуалізація Закону України «Про освіту», Національної доктрини розвитку освіти України, Державної національної програми «Освіта», Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад та ін. нормативні); загальнотеоретичні і методичні (філософські і теоретичні основи педагогіки, педагогічних парадигм, ідей, понять; методології та методів педагогічних досліджень, педагогічної кваліметрії); практичні (діагностико-прогностичні, організаційно регулятивні, контрольні-коригуючі).

У процесі проходження практики майбутні керівники закладів загальної середньої освіти повинні отримати результати, які втілюються у набуття ними конкретних умінь та навичок у сфері управління закладом загальної середньої освіти з: організації роботи закладу загальної середньої освіти на основі постанов і розпоряджень вищих органів державної влади й управління, нормативних та інших директивних документів в сфері освіти; розробки заходів щодо постійного вдосконалення системи управління закладом загальної середньої освіти і підрозділами освіти; запровадження інноваційних методів в управлінні освітнім процесом, та при прийнятті інших управлінських рішень; ефективного використання кадрового потенціалу та оцінювання основних моральних та професійних якостей персоналу; формування кадрової стратегії та планування заходів з підвищення ефективності праці, якості освітніх послуг; роботи з персоналом закладу, особливостями підбору і розстановки кадрів; оцінки ділових особистісних і моральних якостей персоналу (окремих фахівців); психологічних методів управління для аналізу конкретних управлінських ситуацій; розробки шляхів реалізації заходів із соціального розвитку колективу, розробки, укладання та виконання колективних договорів, проведення роботи із зміцнення трудової дисципліни; забезпечення правильного поєднання економічних, психологічних і адміністративних методів управління, матеріального і морального стимулювання, а також посилення відповідальності кожного працівника за доручену справу; вирішення питань в межах наданих прав і повноважень відповідно до займаної посади, організації виконання окремих управлінських і виробничих функцій іншими посадовими особами, забезпечення законності в діяльності закладу загальної середньої освіти, активного використання правових засобів для вдосконалення управлінської діяльності; проведення навчальних занять та виховних заходів [3].

Отже, виробнича управлінсько-дослідницька практика майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти у загальній структурі магістерської підготовки є важливим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття другого

(магістерського) рівня вищої освіти. Практика є гарним індикатором рівня та якості знань, умінь, навичок майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, здатності та готовності застосовувати їх в безпосередній управлінській діяльності; дає широкий простір для професійної та особистісної самореалізації, сприяє творчій самореалізації, ініціативності, відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Пивовар Н., Бабенко І. Педагогічні принципи в організації навчально-дослідницьких практик зі спеціальності 073 Менеджмент. *Витоки педагогічної майстерності*: журнал. Полтава, 2022. Випуск 30. С. 158-165.
2. Швардак М. В. Система підготовки майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування технологій педагогічного менеджменту: автореферат. 2020. Хмельницький. 37 с.
3. Якубів В. М., Жук О. І., Яворська В. В., Григорук І. І. Наскрізна програма виробничої практики та методичні рекомендації для студентів освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОП «Управління навчальним закладом»). Івано-Франківськ: ПНУ, 2017. 31 с.

Яна ДЕМУС

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО СПОРТУ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Нині в Україні та в більшості зарубіжних країн більшою мірою усвідомлюється рівність людей. Вона визначається в незалежності від стану здоров'я чи наявності особливостей розвитку, а й через їх право на самовизначення, інтеграцію в суспільство, в тому числі й через заняття фізичною культурою та спортом. Але рівноправ'я в соціумі до людей, які мають проблеми в стані здоров'я, було не завжди. Аналіз зарубіжної літератури дає можливість прослідкувати еволюційні відносини між суспільством та людьми з особливими освітніми потребами. Дослідження в цьому напрямку дозволяє виділити кілька етапів становлення інклюзивної фізичної культури для осіб, які мають інвалідність.

Еволюція ціннісних орієнтацій соціуму та організація реабілітаційної роботи щодо людей з інвалідністю є основою поділу на етапи.

Перший етап – «неприйняття та відторгнення людей, які мають проблеми зі здоров'ям» (VII ст. до н.е. – XVIII ст. н.е). У період формування суспільства спостерігалась негативна тенденція до людей, які «відрізнялись»[3]. Так, у Стародавній Спарті, де багато століть створювався культ здорового тіла, людей, що мали яскраво виражені відхилення від норми, знищували. Історія свідчить, що до IV ст. н.е. новонароджених топили, залишали в ущелинах, спалювали в угоду богам під час релігійних церемоній.

Середньовічна Європа також не відрізнялась гуманністю до людей з інвалідністю. Інквізитори розправлялися з душевно хворими, вважаючи їх «дітьми диявола». У цей час починає формуватися культурна традиція дискримінації осіб з фізичними і психічними порушеннями в розвитку; філософи-богослови теоретично обґрунтовують неповноцінність людей з природженими фізичними, розумовими і психічними недоліками.

Середньовічне законодавство, слідуючи традиціям Римського права, не визнає інвалідів дієздатними. Світський і церковний закони, народні традиції єдині в погляді про інваліда як неповноцінну людину, від якої слід захищатися, виключенням були військові, які зазнали каліцтва.